

VALTUUSTOALOITE /

HYTEen varautuminen on Liedossakin aloitettava pikaisesti

Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät hyvinvointialueiden järjestettäväksi, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy suurelta osin kunnilla. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eli HYTE on Liedossakin tärkeää, paitsi kuntalaisten elämänlaadun kannalta, myös koko kunnan elinvoiman ja houkuttelevuuden näkökulmasta.

HYTE nähdään helposti vain ”sote-ammattilaisten puuhasteluksi”. Tämä käsitys on virheellinen!

1. HYTE vaatii ensiksikin lähes aina useamman hallinnonalan yhteistyötä. Edellytyksiä väestön hyvinvoinnille ja terveydelle luovat koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt sekä monet muut kunnan tehtävät.

HYTEä on sen varmistaminen, että kuntalaisilla on hyvät liikuntamahdollisuudet tai että koulupudokkaita ei tule. HYTEä on oppilashuollon sujuvampi toiminta tai vanhusten ruokailun parantaminen.

HYTE-työstä suuri osa tehdäänkin hallintokuntien rajapinnoissa. Usein tämä toinen hallintokunta on sote. Sosiaali- ja terveysammattilaisten nyt siirtyessä kokonaan pois kunnan alaisuudesta, on tällainen toimintojen yhteensovittaminen entistäkin kriittisempää.

2. Toisekseen HYTEllä on mitattavaa vaikutusta kuntalaisten elämään ja koko kunnan talouteen.

Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen vaatii, että hyvinvointia ja terveyttä edistetään ihmisten arkiympäristöissä. Tästä on paljon tutkimustuloksia, ja nämä on onneksi huomioitu sote-uudistuksen valmistelussa.

Kunnille otetaankin vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Huonon ja hyvän HYTE-kertoimen taloudellinen ero Liedon kokoisessa kunnassa on satoja tuhansia euroja!

Monissa naapurikunnissa on jo vuosia toiminut päätoiminen HYTE- tai hyvinvointikoordinaattori. Liedosta tällainen on toistaiseksi puuttunut.

Esitämme, että Lietoon perustetaan jo tänä vuonna Hyvinvointikoordinaattorin vakanssi, joka viimeistään vuoden 2023 alusta on kokopäiväinen toimi.

Hyvinvointikoordinaattorin tehtäviin kuuluisivat esim.

- HYTE-kertoimeen määriteltyjen tulos- ja prosessimittareiden seuranta ja toimenpide-ehdotusten teko eri hallintokunnille
- kunnan vastuulle vielä jäävien järjestöavustusten koordinointi
- hankerahoitusten etsiminen ja suunnittelu Liedon alueelle
- Liedon sisäisissä rajapinnoissa toimiminen prosessien sujuvoittamiseksi
- Liedon ja hyvinvointialueen rajapinnoissa toimiminen ” ”
- lietoilaisten järjestöjen ja alueen yhteistyön varmistaminen
- Liedon Hyvinvointisuunnitelman ja -kertomuksen laadinta yhdessä henkilöstöpäällikön kanssa

Lisäksi esitämme, että Hyvinvointikoordinaattorin työn mahdollistamiseksi ja tukemiseksi Lietoon perustetaan Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmä 1.1.2023 alkaen.

Tämä HYTE-ohjausryhmä voisi koostua muutamasta eri hallintokuntia edustavasta virkamiehestä, täydennettynä kahdella tai kolmella poliittisten ryhmien edustajalla. Tavoitteena olisi toimintatavoiltaan ja kokoonpanoltaan tavanomaista lautakuntaa kevyempi ja taloudellisesti kestävämpi rakenne.

Tässä esitetty HYTE-toiminnan jäntevä organisointi hyvin todennäköisesti ”maksaa itse itsensä” mm. varmistamalla Liedolle paremman HYTE-kertoimen.

Liedossa, 20.6.2022

Kristillisdemokraattien valtuustoryhmä